

αναγνώριση ή νέα κατάσταση, εάν επικρατήσει, την αξία τους και το δικαίωτό τους. Ήσαν άλλα όλα, σάν και μένα, που προσχωρούσαν μόνο και μόνο γιατί είχαν πεπειθαι πως θα νικήθῃ ἡ Γερμανία. Οἱ πὸ συμπαιθητικοὶ βίως ἀπὸ βίους μας ἦσαν μερικὸι ἀκόμα ἀνοήτατοι νεαροὶ ἀξιοματωτοὶ, πὸν δὲν εἶχαν καμιά ἰδεολογία καὶ καμιά πεποίθησι, μὰ προσχωροῦσαν μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴν περσιτέτα, γιατί ἤθελαν νὰ ταξιδεύουν πρὸς τὸ Ἄγνωστο. Κι' ἐπάνω ἀπ' βίους ὁ πὸ θαυμαστός, ἦταν ἕνας Ἕλληνας! Αὐτός, ἂν θέλατε μάλιστα νὰ ξέρετε, ἦταν Κωνσταντινῆς καὶ Γερμανοβίλος στὶς πεποιθήσεις του, μὰ προσχωροῦσε γιατί ἀπὸ ποιῆτι τὴ μεριά θὰ γινόταν πόλεμος, σὲ μᾶς ἦταν ὁ κίνδυνος! Καὶ αὐτὸς ἔνοιθε πὸς ζούσε μονάχα ἅμα βρασιταν σὲ κίνδυνο. Αὐτὸς καὶ μόνο ἦταν ἡ ζωὴ του, τὸ προσέσημά του, τὸ ἐλάττωμά του, τὸ παιγνίδι του, ὁ ἀλκοολισμὸς του! Τέτοιος ἦταν ὁ ἀειμνηστὸς ἀεροπόρος Μωραϊτίνης.

Ἐγὼ γιὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν προσχωρήσῃ μου, ἔστειλα ἀπὸ τὸ Κρατασίον ἕνα γράμμα στὴν «Εὐρώπη», ὅπου σὲ λίγες γραμμὲς φωνόταν ἡ ἀποψὶς μου, πὸν σὰς ἐξέθεσα στὸ προηγουμένο σημεῖομά μου. Ἐλέγα δηλαδὴ πὸς δὲν εἶμαι καθόλου Βενζελικός, Ἀναστόν νὰ θαυμάζω καὶ τοὺς Γερμανοὺς. Μὰ δὲ θέλω ποτέ, σύμφωνα μὲ διαπαγῆς πὸν ἔλαβα, νὰ χυτηθῶ τοὺς ἐπαναστάτες, νὰ βρωθῶ ἀντιμέτωπος μὲ κείνους τοὺς Ἕλληνας πὸν προσχωροῦν στὸ κίνημα γιατί αὐτὸ νομίζω πὸς εἶνε τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδας, γιατί εἶμαι καὶ ἐγὼ Ἕλληνας, ὅσο καὶ ἂν μὲ λένε Χόον.

Μόλις φτάσαμε στὴ Θεσσαλονίκη, βίαι οἱ φίλοι καὶ συναδέλφοι δημοσιογράφοι, πὸν εἶχαν καὶ ἀνοητισμοὺς τὸ γράμμα αὐτὸ μὲ μεγάλα γράμματα καὶ μὲ ἕνα σοφὸ γόητι, μὲ συνεζήτησαν γιατί τὸ βροῖταν πολιτικώτατο, Βέβαια ἐγὼ δὲν τὸ ἔγραφα μὲ τὴν πρόθεσι αὐτή. Ἡ πολιτικὴ εἶνε γιὰ μένα ἀτέρορα ἰσχύριτος. Ἐγὼ τὸ ἔγραφα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ποῖ τὸν πόνον μου καὶ νὰ ξεσπάσω, μὰ τυχαία βγήκε τέτοιο. Ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ἐντύπωσι ἔπρεπε νὰ κέρη στὸν κόσμο τὸ κίνημα: Πὸς δὲν προσχωροῦν δηλαδὴ σ' αὐτὸ ἄνθρωποι πὸν ἔχουν προσοικαλιτεία σπὸ Βενζέλο, μὰ προσχωροῦν καὶ Ἀντιβενζελικοί ἀκόμα, γιατί βροῖσκουν πὸς πρὸς αὐτὸ τὸ μέρος εἶνε τὸ συμφέρον τῆς Πατριδας.

Μία μέρα μᾶς παρῶγγειλαν νὰ βρισκόμαστε ὅλοι μέσα στὸ πλοιο σ' ὄρισιμένη ὥρα, γιατί θὰ ἐρχόταν ὁ Βενζέλος νὰ μᾶς χαιρετήση.

Ἦξερα πὸς ὁ Βενζέλος εἶχε διαβάσει τὰ ἔργα μου, ἀπὸ τὸν καρὸ ἀκόμα πὸν ἦταν στὴν Κρήτη, γιατί κάποτε, ὅταν πρωτόγινε Προβιπουργὸς καὶ εἶχε ἀναλάβει τὸ ἰπουργεῖο πᾶν Ναυτικῶν, εἶπε σὲ κάποιον ἀξιοματωτό, σὲ μὴ περιστασι πὸν μέσα σπὰ διάφορα ἔγραφα ἦφε καὶ τὸ ὄνομά μου:

— Ποιὸς εἶνε αὐτὸς ὁ Χόον; Μήπως εἶνε αὐτὸς πὸν γράφει γιὰ τὸ θέατρο;

Αὐτὸ τὸ ξαναθυμήθηκα διαν μᾶς ἀνήγγειλαν τὴν ἐπίσκεψί του, γιατί φαναζόμινον ἴσως, πὸς ἐπειδὴ ἦταν ἰποχρεωμένος νὰ μιλῆσι σὲ βίους τοὺς ἀξιοματωτοὺς, ὅπως εἶνε κανονισμένο ἀπὸ τοὺς ἄγραφους κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, ἕνας ἰσχυρότερος σὲ μὴ συγκέντρωσι νὰ λήθῃ διὰ λόγια σὲ βίους τοὺς κατωτέρους του, θὰ μὸς ἔκανε κάποια κούβεντα γιὰ τὸ θέατρο, γιὰ νὰ κέρη καὶ τὴ μονονία τῆς ἄλλης σπερεφύτησις ἀμιλλίας μὲ τοὺς ἄλλους συναδέλφους μου.

Ὅταν ἔφτασε μὲ τὴ βάρκα, τὸν ἰποδέχτηκε στὴ σκάλα ὁ κυβερνήτης Βρατσάνος, ὅπως ἀπαιτοῦν οἱ κανονισμοὶ, καὶ τὸ πῆρομα παραπαγιμένο στὸ καπνιστρομα φώναξε πρὸς φορῆς: «Ζήτη τὸ Ἐθνος!» ἀπὶ τοῦ κανονισμένου τότε: «Ζήτη ὁ Βασιλεύς».

Ἐπιθεώρησε πρῶτα τὸ πῆρομα καὶ τοὺς εἶπε διὰ λόγια κολικεντικά γιὰ τὴν προσχώρησῃ τους σπὸ κίνημα καὶ εἶπειτα πέρασε σπὸ διαμερίσμα τοῦ κυβερνήτου, ὅπου προσκλήθηκαε καὶ ὅλοι οἱ ἀξιοματωτοὶ, γιὰ νὰ ποιῆμε ἕνα κροσὶ μαζὺ μὲ τὸν Βενζέλο, πὸν ἤθελε νὰ μᾶς γνωρίσι, νὰ μᾶς δῆ καὶ νὰ μᾶς μιλῆσι.

Ἀκόμα δὲν μποροῦ νὰ τὸ ἐξηγήσω. Μπορεῖτε ἴσως νὰ μοῦ τὸ ἐξηγήσετε σεῖς; Σὲ βίους τοὺς ἀξιοματωτοὺς εἶπε καὶ ἀπὸ ἕναν καλὸ λόγο. Ἐμίλησε σὲ βίους πρῶτα μαζὺ καὶ εἶπειτα σπὸν καθένα χωριστά. Μόνον ἐμένα μὲ κῆτισε χαρακτηριστικὰ καὶ ἐρευνητικὰ μέσα ἀπὸ τὰ γυαλιὰ του, σάν νὰ ἤθελε νὰ μὲ ψυχολογήσι, μὰ δὲν μοῦ εἶπε οὔτε μὰ λέξι. Γιατί αὐτὸ; Λέτε αὐτὸς, πὸν μαζὺ μὲ τὴν ἀνδρωκὴ δραστηριότητα ἔχει πὸν μὲσα στὴν ψυχὴ του καὶ ἀπὸ τῆ γυναικεία διαίσθησι, προσὸν πὸν πὸν συντελέσσε οπὴ διπλωματικὴ του ἐπιτηδεύτησα, νὰ μυρίστηκε πὸς ἐγὼ ἴσως τὸν θαυμάζω γιὰ πολλὲς καλῆς ἰδιότητές του, μὰ πὸν ἀπέχω ἀπὸ τοῦ νὰ τὸν λατρεύω τυφλά καὶ ἀνεξέταστα καὶ πρὸ πάντων, ὅσο καὶ ἂν τὸν θεο-

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ ΜΑΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

(Τοῦ Φουζουλῆ)

I

Ὦ, πόσο εὐτυχισμένες ἦσαν ἡ μέρες ἐκείνες πὸν ἔβλεπα σιχνὰ τὸ πρόσωπό σου! Ἡ λαμπάδα τὸν ματιῶν σου ἀσπράφτε ἀπὸ εὐρὸς στὴν προσδοκία τοῦ ἀγαλλιάσματος...

Γεμάτο ζωὴ δάτεζε κοντὰ σου τὸ σῶμα μου τὸ ἀδύνατο. Ἡ ἰδουὴ πὸν δοκίμασα, βλέποντάς σε, καταπαρῶνε καὶ ἀπάλλνε τὴ θλιμένη μου καρδιά...

Ποτέ δὲν ἐμόλινε ἡ σὸνήν τὸ δρόμο τῆς εὐτυχίας μου. Τὰ βασίωνα μάτια ἦσαν πάντα μαζωρὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπῃ μου...

Ἦμιον Ἄδὰμ καὶ μὲ δέχτηκες σπ' ἀνθημένο σου κῶσι. Κατοῖσι μου ἦταν ἡ Ἐδέα, πρὸς μου τὸ Κεβέσο καὶ φιλενάδα μου εἶσι, ὅσοιο μου Οὐφ...

Ἡ τύχη πραγματοποιοῦσε πρόβημα κάθε ἐπιτυχία μου. Κάθε μου εὐχὴ γινόταν μὸλις τὴν ἔλεγα, καὶ ἡ καρδιά μου δὲν ἀνησυχῶσε καθόλου ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ χωρισμοῦ.

Τὶ σημασία ἔχει τώρα, ἂν ἡ μοῖρα εἶσι τὴ θλιμὴ στὴν ψυχὴ τοῦ Φουζουλῆ; Στὶς ἡμέρες τῆς πάλῆς ἦταν παρήρανος καὶ ξένοιστος...

II

Ἀναρῶζω τὸ πρόσωπό σου, ὦ θεά, καὶ ἀμέσως ὁ θαυμασμός μου μὲ ἀφίρει ἀμιλῆσι. Κι' ὅποιος μὲ βλέπει τόσο δυστυχισμένο, καταλαβαίνει γιατί μεταμορφώθηκα σὲ φάντασμα...

Δὲν δείχνεις ἀγάπῃ σὲ μένα, οὔτε μοῦ φέρνεσαι μὲ συμπόνια, ἀλλὰ μένεις ἰστροστά μου σκληρὴ καὶ ἀλόγησι. Ὁ ἐρωτᾶς σου μὲ σέρνει σάν ἰσλιο γάτο ἀπὸ τὰ πόδια σου...

Ἡ μοῖρα μου εἶνε κακή, τὸ περσιμένο μου προβάλλει σοτεινὸ... Ἡ ἐλπίδα πὸς θὰ μ' ἀγαπήσει ἔσθισε πειά...

Εἴμι ἕνας ἔρημος καὶ ἐσθμὰ βασίλισσα. Καὶ δὲν δέχομαι ν' ἀνταποκριθῆς στὸν ἐρωτά μου. Τὶ νὰ κάω βίως; Ἡ δυνατή μου ἀγάπῃ μὲ τυφλώνει καὶ μὲ ἀναστατώνει...

Ὦ, μὴ μοῦ εἶνεις τῆς σαῖτες τὸν βλεμμάτιον σου. Διατεροῦνε τὰ σπῆλα μου καὶ γίνουνε τὸ αἷμα μου. Ὦ, μὴ μοῦ δείχνεις τῆς πλεξίδες τὸν μαλλῶν σου, πὸν μοῦ παῖρουν τὸ μυαλό...

Ἡ ζωὴ μὲ κροσάει δαμένο μὲ τῆς ἀνοσίδες τοῦ ἔρωτα κοντὰ σπᾶς νέες καυλῶνες. Κάθε κέρη ἀμορφη τῆς Εἶας μὲ σέρνει αἰχμάλωτο μὲ τὸ χαμῶγέλο τῆς...

Ὦ, Φουζουλῆ, μὴ ἀφίρεις τὸ δρόμο τῆς ἀγάπῆς πὸναι γεμάτος θλίψεις καὶ ἀγάθη. Ἡ ἀγάπῃ εἶνε ἡ ἀρετή μου καὶ μὴ αὐτὴ φτερογῶζω πάντα στὴ σφάισα τῆς ἀρμονίας...

III

Ὦ, ἀγαπημένη μου, ἂν γιὰ χάρι σου πᾶσο ἔχθρα μὲ διαν τὸν κόσμο, δὲν θὰ σπενοχωρηθῶ. Ἀρκεῖ νὰ μοῦ μείνης ἐσθμὸν πιστή καὶ ἀληθινή φιλενάδα μου...

Μὰ καὶ σὺ μὲ προδίνεις, ἄκαρδη κέρη... Καὶ σὺ ζητᾶς νὰ μοῦ σπαράξῃς τὴν καρδιά... Ἐλεος... Ἐλεος, ἀγαπημένη!...

Ἡ σκληρὴ ἀγαπημένη μου σπῆωσε ψηλά τὸ μαζωρὶ τοῦ βλεμμάτιος τῆς. Πρόσθεσε, καρδιά! Ἀπόφασι θανάτου ἦρθε γιὰ σένα. Βαρεὰ βασανιστήρια γιὰ μένα...

Ὦ, Φουζουλῆ, φτοχῆ ἐρωτευμένη... Τὶ ζητᾶς σπὸς δρομῶνες τῆς ἀγάπῆς; Ἄνοιξε ὁ ἴδιος τὸ κούβου σου καὶ ἔμπα μέσα σ' αὐτὸ νὰ βροῖς γαλήνη καὶ ἀνάπασι...

ὄμο μεγάλο σάν πολιτικὸ, σάν ἄνθρωπο τὸν θεορὸ κάποιος κατώτερο.

Θὰ μοῦ πῆτε, καὶ πὸν δίκαια: «Ἦταν ἀνάγκη νὰ διασθανθῇ ὅλα αὐτὰ; Δὲν ἀρκεῖ πὸς σπὸ γράμμα σου ἔλεγες πὸς δὲν εἶσα Βενζελικός;» Ποῦ καὶ. Μὰ δὲν εἶπασι πὸς τὸ γράμμα ἦταν πολιτικώτατο καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς αὐτὸς, σάν πολιτικὸς πὸν εἶνε καὶ μὲ τὸ παραπάνω, ἔπρεπε νὰ τὸ ἐκτιμήσι. Μὰ τώρα σάν νὰ σὰς ἀκούω νὰ μοῦ φησιφῆτε: «Μὰ, κοντέ, θὰ τὸ ἐκτιμοῦσε, ἂν καταλάβαινε πὸς γράφτηκε μὲ σποκιμῶτητα εἶσι. Μὰ διασθανόταν πὸν πὸν καλὰ πὸς τοῦ ἔλειπε ἡ πολιτικὴ σποκιμῶτητα καὶ ἔγινε μόνον μὲ ἀγνόητη καὶ εἰλιφρῆσι. Δηλαδὴ μ' ἄλλους λόγους ὅτι ἔγραψες, τὸ πῆστενες κῶλας». Λέτε λοιπὸν μόνον γι' αὐτὸ νὰ μὴ μοῦ μιλῆσι; Τὸν ἔχετε λοιπὸν γιὰ τόσο... Ἀποφεύγω νὰ δώσω τὸν χαρακτηρισμό, γιατί πὸς τὸ θέλατε, δὲν τὰ πιστεῖω ὅσα μοῦ λέτε. δὲν τὰ πιστεῖω, οὔτε θὰ τὰ πιστέψω ποτέ!

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ ΚΒ' μέρος.

